

Kości; Orzech z tej płyty "Wawel" w 1994 r.

Na dzień 19.3.1969 r. dokonano konserwacji i uporządkowania urny z ziemią z grobu Matki Marszałka J. Piłsudskiego. Na rok wprowadzono kolejny ważny element; w dniu 19.3.1970 r. Trumna Marszałka została umieszczona na podstawie z granitu strzegomskiego, a w dniu 21.4.1971 na tej granitowej podstawie umieszczono ta-łąg płytę i dopiero na tym postumencie spoczęła Trumna Wodza.

W latach 1970-71 wznosząc się na balustradach w Grobach Królewskich projektowanych przez Prof. Szyszko-Bohusza, wykonana została także balustrada przy północnej, tylnej ścianie Krypty. Było to bardzo istotne, gdyż ze względu na ściśle zabytkowy charakter wnętrza, stosowne przepisy prawne słusznie nie pozwalają na wstawianie czegośkolwiek w ściany Krypty. Dopiero zatem na tej balustradzie można było umieścić leżące wcześniej pod ścianami Krypty emblematy pamiątkowe. W dniu 6.8.1971 r. umieszczona tu została marmurowa płyta ze słowami Marszałka: "Być zwyciężonym i nie ulec - to zwycięstwo, Zwyciężyć i spocząć na laurach - to klęska".

Na wschodniej ścianie Krypty /obok nyzby/ umieszczony został skrócony życiorys Marszałka.

W dniu 6.8.1972 r. w lewym górnym rogu Krypty na marmurowym postumencie z napisem "Komendantowi-Orlecia" umieszczone zostało popiersie J. Piłsudskiego /dłuta Laseczki/.

Należy podkreślić iż uporządkowanie Krypty oraz wprowadzenie do niej tych wszystkich - opisanych wyżej w skrócie - elementów, było możliwe dzięki dużej życzliwości Kościelnych Władz Katedry i Władz Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu oraz energii i zabiegom śp. płk. J. Herzoga. Przed swą śmiercią w styczniu 1983 r. p. płk. J. Herzog jako Prezes Zarz. Okr. Zw. Legionistów Polskich w Krakowie - w porozumieniu z Legionistami i PCW-mi krakowskimi - oficjalnie za zebraniu Zw. Leg. Pol. przekazał opiekę nad Kryptą /oraz Kopcem J. Piłsudskiego na Sowińcu/ w ręce p. Krystiana A. Waksmundzkiego - Przewodniczącego Obywatelskiego Komitetu Opieki nad Kopcem J. Piłsudskiego i członka Prezydium Zarz. Okr. Zw. Legionistów Polskich w Krakowie; potwierdził to kolejny Prezes ZOP śp. Polec na Sejm II RP p. Jan Łobodziński. Obecnie więc opiekę nad Kryptą Marszałka sprawuje Zw. Leg. Pol. w osobie swego Prezesa p. Kazimierza Martyniaka /PCW-III/ i Obyw. Kom. Op. nad Kopcem J. Piłsudskiego w Krakowie ^{1/} w osobie swego Prezesa p. Krystiana A. Waksmundzkiego.

1/ Komitet jest prawnym, formalnym i rzeczywistym opiekunem Kopca J. Piłsudskiego na Sowińcu. Obyw. Komitet kieruje pracami nad odhugą Kopca, sprawuje opiekę nad Kopcem oraz prowadzi szeroką działalność mającą na celu kultywowanie idei niepodległościowej, tradycji niepodległościowo-patriotycznych oraz tradycji Oręża Polskiego. Komitet jest organizatorem tradycyjnych uroczystości religijno-niepodległościowych w Katedrze na Wawelu i w Krypte: 19 i 18 marzec /imieniny Marszałka J. Piłsudskiego i E. Smiężego-Rydzę/, 12 maja /śmierć Marszałka J. Piłsudskiego/, 6 sierpnia /rocznica wstąpienia III Maja/, 15 sierpnia /Dzień Wojska/, 1 września lub 5 października /Przesień 39/, 11 listopada /Święto Niepodległości/, 2 i 5 grudnia /rocznica ur. Marszałka Piłsudskiego i śmierci Marszałka Smiężego/, poszerzonych o rocznice śmierci gen. Nila Piłdora /24.2.1953/, gen. Władysława Okulickiego /24.12.1946/, wybuchu Powstania Warszawskiego, Korpusów Kadetów II RP i in.

W dniu 5 sierpnia 1994 r. - w przeddzień 70 rocznicy Marszałka J. Piłsudskiego /i 50 rocznicy podjęcia wyznaczenia Korcia J. Piłsudskiego/ staraniem Obw. Komitetu Opieki nad Korcem J. Piłsudskiego, w uzgodnieniu z Władzami Kościelnymi i Konserwatorami, w Krypcie uroczystie odsłonięto pamiątkową plakietę-tarczę z brązu /pocrebrazną/ upamiętniającą wyarsz Żołnierzy J. Piłsudskiego na szlak wiedący do Wolnej, Niepodległej, Całej Rzeczypospolitej.

Nie trzeba chyba dodawać iż każdy z tych elementów, będących wyrazem hołdu dla Marszałka J. Piłsudskiego, świadcząc o kultywowaniu pamięci o J. Piłsudskim i Jego Czynie Niepodległościowym - bez względu na takie czy inne konstelacje polityczne-podnosi ducha rzesz Polaków i gości zagranicznych, zwiedzających Katedrę oraz Groby Królów i Wodków. Podnosi na duchu tych Legionistów, PCW-ziaków, Żołnierzy II RP, Żołnierzy SZP-ZWZ4AK, Żołnierzy PSZ na Zachodzie, tych wszystkich Polaków, którzy za swą wierną Służbę Rzeczypospolitej, za wną wierność ideałom Wolności i Niepodległości, byli i są także często lub są dyskryminowani, a nawet prześladowani. Tych przedstawicieli różnych pokoleń Polaków - od tych o siwych skroniach do tych najmłodszych w harcerskich mundurkach - którzy tradycyjnie kilka razy do roku zbierają się w Krypcie /p.przypis 1/. Zbierają się w Krypcie - w tej Świątyni, Świątyni u tej Trumny, gdzie jest nasza częśćka Niepodległej Polski, by oddać hołd Marszałkowi i Jego Żołnierzom, by dać świadectwo wierności tym ideałom walki o wolność i niepodległość, których uosobieniem jest Marszałek Józef Piłsudski. Wielki Polak i Wódz, który wszystko co czynił, czynił tylko dla Polski, z myślą o Polsce Wolnej, Niepodległej, Całej i Sprawiedliwej. Polsce wielkiej Siłą Ducha, Jednością i Solidarnością Polaków.